

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
DR. FRANCISY LAJOS.
 Társzerkesztő:
DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Bérletekre szomjas nagytőke.

Nyitra, aug. 11.

A magyar föld árának nagyfokú emelkedését három körülmény idézte elő: a mezőgazdasági termények drágasága, a nép földéhsége és az intenzív gazdálkodásnak a modern gépek révén előállott lehetősége, sőt könnyűsége.

A föld drágasága és jövedelmezősége között okozati összefüggés van. A mióta drága a föld, azóta jövedelmező is. Közismeretes tény pedig, hogy a mi a jövedelmezőség szempontjából jó objektum, azt a tőke szívesen szerzi meg magának és széles körű üzérkedésnek tárgyává teszi. Innét van, hogy a jövedelmező erejében és értékében emelkedett föld után a pénzintézetek és a nagyobb ipari vállalatok mohón nyujtják ki kezüket. Olyan árakat fizetnek ezek a társaságok a földért, a minőkről 20 év előtt még álmodni sem mertünk volna.

Magyarországon azonban még mindig nagy az el nem idegeníthető földbirtok. Ezt a tőke bérbe venni igyekszik és valamint a föld meg-

vételénél magasra veri fel az árakat, úgy a bérletek megszerzésénél úgy szólván versenyt kizáró módon szökteti fel a bérösszegeket. A legkeveset több ajánlatok a nagytőke részéről erednek, melylyel a versenyt a kisgazdák nem vehetik fel, mert nincsenek szervezve és mert ha szervezve vannak is, nincs erejük nagy birtoktestek bérbevételére.

A nagy tőke által megajánlott magas bérösszegek kísértésbe hozzák a tulajdonost, a kinek a szemét elkápráztatja a fényes ajánlat, mely különösen abban az esetben látszik előnyösnek, a mikor a bérbeadandó birtok a házi kezelés mellett keveset jövedelmezett. A tulajdonosnak elvégre is számolni kell azokkal a terhekkel, melyek a mezőgazdaságnál évről-évre növekednek. Ha a jövedelem nem áll arányban a birtokot terhelő szolgáltatásokkal, nem is esodálkozhatunk azon, hogy a tulajdonos magragadja az előnyös bérbeadásra kínálkozó alkalmat.

Nagy- és középbirtokosaink egymás után adják bérbe birtokaikat, a pénz emberei pedig az ő telhetetlenségükben újabb és újabb rohamokat intéznek azon tulajdonosok ellen, a

kik eddigelé a brillians ajánlatoknak ellenállottak.

Nem tagadható, hogy vannak esetek, a mikor a birtoknak bérbeadása az ultima ráció a gazdaság értékének kihasználására. Áll ez első sorban olyan birtokrészekről, melyeknek kis terjedelme és ezzel arányban álló jövedelme a házi kezelés kiadásait meg nem bírja. Az ilyen birtokok bérbeadása gazdasági célszerűség és nem is a nagy tőke hízik meg az ilyen bérletekből, hanem inkább egyes kisebb existenciáknak a jóléte gyarapszik.

A nagy tőke különben nem is igen kapkod az ilyen kisebb mezőgazdasági területek bérlete után, hanem annál inkább vadászik a nagy birtokok bérletére. Azért főképp itt kell a pénz spekulációjának gátat vetni. A nagy birtokok bérbeadását gazdasági szempontokkal megokolni nem lehet. Mert vagy tiszta a nagybirtok, vagy adóssággal van megterhelve. Az első esetben megfelelő hitel áll a birtokos rendelkezésére, a ki hasznos befektetések által mindig kihozhatja a birtokból azt a jövedelmet, a melylyel őt a bérlet kecségteti. Hiszen a bérlő is tulajdon-

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGYJA.

Sir a harmat.

*Sir a harmat a pusztára,
Egyre szűkebb már a tája,
Fogy a cserény, fogy a szárnyék,
Több a tanya, több az árnyék.*

*Sir a harmat az erdőre,
Ritkán riad a kürt öble,
Rés nyulik a vadonatra,
Fogy a fája, fogy a vadja.*

*Lassan elvész minden régi,
Pusztá, erdő nagy fűnségi,
Csillagszóró nyári égbolt,
Azon könnyez, ami szép volt...*

Kisteleki F.

Képek a zobori zárdából.

(A kuruc világban)

Irta: Mittuch József.

Most épen kétszáz éve annak, hogy a lelkes kurucok „pro Patria et Libertate” magasan lobogó dicsőséggel övedzett, de sok helyen megtépázott zászlait begöngyölgették. Tépett reményekkel s hazafiui bánattól szét-

marcangolt szívvel elbujdosott a nagyságos fejedelem s hűséges vitézei vele együtt, hogy túl a hon határain keserű könyhullatás között fájdalmas lelkük elkeseregjen a kurucalmok letarolt reményvirágai fölött.

A kuruemozgalmak hullámai ide is verődtek. A hazafias fölbuzdulás termékeny talajra talált az ősrégi Zobor alján is. A esapongó lelkesedést tetőfokra hangolta II. Rákóczi Ferenc többszöri megjelenése hűséges zoboraljai népe között. Természetes, hogy a zoborhegyi kamaldoliak is üdvözölhették őt remeteségük megszentelt falai között. Igaz, hogy a csöndes magányba elvonult remeték hivatásuk s rendjük szigorú törvényei alapján részt nem vehettek a világi mozgalmakban, de azért egyrészt mind a hazánkba legújabbban telepített remeterend fölkelte mindenki benn a kíváncsiságot, másrészt a rend szigorúságáról s különös életmódjáról szárnyra kelt hírek oda vonzották a vidéken keresztül-kasul barangoló harcok csapatok híres neves főbjeit.

Dr. Márki Sándor Rákóczy Ferenc életrajzában megemlékezik a fejedelem látogatásáról s alapítványairól, melyeket két remetelak állítására s a remeteségi vízművek létesítésére tett. Hivatkozik a zoborhegyi kamaldoliak

1704—12. évi számadási könyveire, melyek az egyetemi könyvtár kéziratái között található.

Érdekes a dolog s igazán nemes fényt vet az ezer gondtól hajszolt fejedelem vallásos lelkületére, ki azokban az izgalmas időkben ráért arra is, hogy a szegény, a távoli erdők magányába vonult néma barátokat fölkeresse. Az ügy iránti érdeklődés ösztökélt, hogy a homályos multnak e magasztos pillanataira egy kis fényt derítsen s föllebbentsem a fátyolt, mely a remeteséget a kuruc időkben fedti.

Kezem ügyébe került ugyancsak az egyetemi könyvtár kéziratái között megőrzött számadási könyv. Bejegyzett tételei 1693-tól 1712-ig terjednek, tehát a kamaldoli remeték betelepítésük első pillanatától don Joannes Chr. Ürményi a rend negyedik, híres priorjának majdnem haláláig.

A részletes adatok, a bevételek és kiadások számszavú tételei itt-ott éles megvilágításba helyezik az akkori társadalmi és gazdasági viszonyokat. A számadásokat vezető prokurator remete nem hitte volna, hogy a legkisebb részletekre kiterjedő számadási bejegyzései hosszú idők multán fakó betűivel, elsárgult durva papírával a pislogó szövétnak szerepét

képen kölesönveszi azt a tőkét, melyet a gazdaságba befektet, ettől a tőkétől ő is akar szedni és szed is kamatot, fizeti a bérösszeget és ezenfelül még olyan hasznot akar élvezni, a minő megfelel az ő fáradságának és kockázatának.

Ha pedig adóssággal van megterhelve a nagy birtok, maga a bérbeadás nem segít rajta jobban, mint segítene egy rendszeres és beható házi kezelés. Ebben az esetben van csak igazán indokolva a tulajdonos részéről az erőfeszítés, a gazdálkodás fortélyainak kihasználása, hogy ilykép az a haszon is, a mit a bérlő dugna zsebre, a birtok anyagi erejének támogatására fordíttassék.

A modern gazdasági fejlődés iránya az egész világon a nagy tőke ellen fordul. Széttagolni a nagy kapitálisokat és azokból számos kis gazdasági individuumot alkotni, ez a helyes gazdasági politika törekvése. Ezzel a törekvéssel homlokegyenest ellenkezik a földbirtokosoknak az az eljárása, melynél fogva birtokaikat átengedik a nagy kapitálisnak vagyonszerzési, helyesebben vagyonszerzési forrásul.

A gazdaságtannak is van története, mint minden tudománynak. S ennek a történetnek a tapasztalata azt mutatja, hogy egészséges közgazdasági élet csak ott fejlődhetik ki, a hol a földbirtokot a tulajdonosa használja ki, mert csak ott van meg a biztosíték arra nézve, hogy a föld nem zsaroltatik ki és csak ott van meg a lehetősége annak, hogy a tulajdonos mellett erőteljes kisebb gazdasági existenciák keletkezzenek.

A bérletekre szomszjas nagytőkét tehát a földbirtok területétől távol kell tartani.

fogják játszani, melynek imbolygó, révedező fénysugara mellett kibogozzuk, kihámozzuk a régmúlt idők homályba burkolt titkait.

A könyv annak jelöl, hogy a remeteség első lakói olaszok voltak 1700 júliusáig olaszul van vezetve. Cimjelzése is olasz. „Libro de Consi generali di questo Eremo in Zobor di Nitria principiato l'anno di nostra Salute 1693. fondazione dell stb.”

Az első bejegyzés 1693. június havában kelt, kezdetben gyérek a bevételek s gyérek a kiadások is. Hovatovább mindkettő szaporodik s fényes biznyságúul szolgál annak, hogy Ūrményi prior rendjének megszilárdítása, s gazdasági helyzetének megalapozása ügyében tényleg emberfeletti munkát végzett.

A sok érdekes tételből csak a kuruc mozgalmakra s Rákóczi Ferencere vonatkozó adatokat szándékom előhozni, ezekből összeállítható a zobori remeteség változó szerepe a kurucvilág történeti keretében.

Mint távoli szemlélői a zürzavaros világ eseményeinek, s mint egyedül lelkük üdvét munkálkodó remetek bele nem ártották magukat az események semminemű irányításába. Alázattal, szelidséggel fogadták a feljűk közeledőket, hálával fogadták a jóakarát meg-

A régi módszer. Az egyházpolitikai harcok idején lett divattá a törvényhatóságok állásfoglalása *pártpolitikai* célok érdekében. Azelőtt a törvényhatóságok csak fontos országos ügyekben irtak fel a képviselőházhoz, a mikor kifejezést kellett adni az ország közvéleményének és közóhajának.

A parlamentben jelenleg folyó harc ellen Versecz város irt fel elsőnek és a tártörvényhatóságokat is hasonló feliratnak a felküldésére hivta fel. Megindult tehát és most már vég nélkül fog folytatódni a vármegyék kérényezése, tiltakozása az ellenzék obstrukciója ellen.

A ki ismeri a magyar közéletet az ezeknek a feliratoknak fontosságát nem tulajdoníthat. Nálunk a kormánynek a törvényhatóságok legnagyobb részénél is biztos többsége van. A mit tehát ezek a törvényhatóságok országos ügyekben határoznak az nem egyéb, mint a kormánypolitikának a megnyilatkozása. Visszhang arra, a mit a kormány a parlamentben akar és tesz. Egy tábor két szárnyának a kiáltása. Olyan, mint a minő volt a római uralom idejében a pretoriánusok és a legionáriusok üzenet váltása. Amazok a légiók élén elkiáltották magukat „Ave Cézár!” s a légiók végső szárnya ugyanazt kiáltotta vissza. A népnek azonban nem volt része ezekben a hízegő üzvezletekben. A császári emberek dolga volt az egész.

Azért teljesen felesleges dolog ezt az egész manifesztációt rendezni, azt úgy sem fogja senki sem nemzeti közvéleménynek elismerni.

Hála Istennek messze vagyunk még attól, hogy a jelenlegi kormánynek a véderőreform tárgyában benyújtott javaslata egy legyen a nemzet közóhajával. Nagyon egészségtelen nemzeti közvélemény lenne az, mely a katonai terhek nagy mérvű emelkedését megnyugvással fogadná és az erre vonatkozó javaslatnak minél előbbi megszavazását kívánná akkor, midőn ebben a javaslatban legjogosabb igényeink sem nyerne kielégítést. Odáig még el nem fajult a magyar nemzet hazafisága és konzerváló ereje.

A külföldön azonban, a hol a mi viszonyainkat olyan tüzetesen nem ismerik, a vármegyék állásfoglalását nagyon könnyen azonosítani fogják az országos közvéleménnyel s úgy fogják megítélni a helyzetet, hogy annak az ellenzéknek, mely a parlamentben harcot folytat a katonai javaslatok ellen, az

nyilvánítását és zúgolódás, keserűség nélkül viselték a csapásokat, melyeket a harci idők változatos eseményei remeteségükre mértek.

A zárda első lakói, a három páter és két testvér János Félix priorról együtt olaszok voltak. A rend vezetősége a bécsi koronahegyi remeteségből küldötte őket az új zoborhegyi telepre. Velük jött Bécsből gróf Buccellini ausztriai kancellár, ki a rend iránt érzett jóakarata jelöl 5 frtot adott alamizsnaként a remeteknek. Ez a számadási könyvnek első bejegyzett tétele.

Érdekes, hogy épen azon Buccellini gróf volt az, ki a németújhegyi fogságba hurcolt Rákóczi Ferencet tettei és tervei ügyében kérdőre vonta. E véletlenség mintha csak a jövő árnyékát előre vetette volna. Mintha jelezne, hogy a nemsokára bekövetkező válságos időkben, hol a kurucok, hol a labancok érdekével találkoznak, majd összeütköznek a néma barátok.

1703-ban hangosabb lett Nyitravölgye. A harci zaj betöltötte az egész vidéket Érsekújvártól Tapolesányig. A szomolányi diadal — melynek hírére az összes kuruc községekben hálaadó istentiszteletet végeztek — megfémlítette a labancokat, Bajmóc várának ormaira kitézték a fehér lobogót s a benne szorult ne-

ország közönségénél ninesen támasza, a magyar politikai közélet a javaslatoknak a megszavazását óhajtja. Minthogy pedig ezekben a javaslatokban a nemzeti aspirációk ki nem elégítettnek, leszereltnek mondható Magyarországon az a mozgalom, mely a dualisztikus egyenlőségnek a hadsereg körében való érvényesítését célozta.

Hát vajjon okos és hazafias dolog-e az országos közvéleményt ilyen színben tüntetni fel a külföld előtt? Lehet-e a nemzeti jogok terén bármit is kivívni, ha a kormány a lemondás politikáját olyannak mutatja be, mint a melylyel az ország óriási többsége egyetért. Ez a politika megfelelő lehet a kormánypárt érdekeinek, de az állami élet céljaival mereven ellenkezik.

A leányjellem nevelése.

Irtta: Özv. Kertessy Palkovichné szül. Gaál Gabriella.

I.

Körülményeink, életviszonyaink, társadalmi helyzetünk, mindennapi életünk, a magas politika, a nemzetgazdaság — mind korunk jellemét tükrözi vissza. A kor jellemét az egyéni jellemek összege alkotja. A hány ember, annyi az egyéniség, de minden kornak van bizonyos általános jellemvonása, mely a nemzeti jellemet is hatalmába keríti, mely a társadalom minden rétegébe eljut s az egyéni jellemnek is alkotó elemévé válik. Csak igen kevés azoknak a száma, a kiknek ítélete elég éles annak megkülömböztetésére, üdvös-e, erkölcsileg hasznos-e a kor áramlatának befogadása.

A kor jellemét, szellemét mindenkor nagy részben a nő irányítja, közvetlenül és közvetve: a gyermeket, az ifjút a nő neveli, a férfiakra ő hat leginkább, szilárd vagy ingadozó, kimagasló vagy köznap, puritán vagy gyenge jellemének talpkövet a nő rakja le. Tehát, nőnevelés a jellemnevelés, a kultúra terjedésének és emelkedésének legfontosabb s egyúttal legnemesebb tényezője.

A nőnevelést a kis leányon kell kezdeni, a jellemvonásokat a testével együtt kell kifejleszteni, úgy hogy csak jó telepedjék meg a kis lélekben s ez kérélhetetlenül kiüzze a lelket rontó tulajdonságokat.

A leány jellemének nevelése tehát a bölcsőben kezdődik és az nem szünetel soha, — az esze fejlettségének arányában növeljük erejéit, irtjuk hibáit. Akaratára kell hatnunk

mesek letették a hűségesküt. Az itt elfoglalt ostromágyúk segélyével megkezdődött Nyitra bombázása is. Aug. 25-én megjelent maga Beresényi is Nyitra alatt, minek láttára a várőrség kitézte azonnal a fehér zászlót. Következő napon átadták Beresényinek a vár kulcsait s kötelezték magukat a hűségeskü letetésére.

Az ágyúörgések fölhatoló moraja, a heves ostrom zaja megrémítette a zobori remeket. A rémes kőszá hírek tépett foszlányai csüggedésbe sodorták a remeteség zsolozmázó, éjjel nappal imádkozó lakóit. Venancius prior meghányván-vetvén az ide s tova száguldó harcoktól előidézhető bajokat jónak vélte úgy a barátokat, mint a remeteségnek ingóbingó értékesebb javait biztonságba helyezni.

November hóban remegő kézzel bejegyezte a prokurátor a számadási könyvbe: „E hó végén a magyarok között kiütött lázadás miatt Bécsbe szökött őt testvérünk s magukkal vittek minden értékesebb tárgyat azonkívül 825 frtot, melyet a klastromban hamarjában összeszedtünk.“ Rövidesen megszöktek a többiek is, csak egy-két testvér maradt a klastromban. Azért a számadási napló 1703—4. évfolyamai alig tüntetnek föl egy két bejegyzett tételt.

legkisebb korától, azt kell sarkalni és fékezni. Ha a gyermek megtanul saját akarátának engedelmessé válni, ha kell, ura lenni, akkor könnyen boldogulunk vele, mert nevelőinek is könnyen engedelmessé válnak.

Az a kérdés, milyen a nevelő szíve, esze, jelleme, műveltsége, mert ezek irányítják a gyermek fejlődését. A jellem esiráját a gyermek magával hozza, de a nevelés igen sokat tesz, a jó esirát elronthatja, a rosszat megnevelheti. A nevelő, meg a környezet, melyben a gyermek él, építik fel az ember jellemét. Ha a környezet erkölcsös a legszorosabb értelemben, a gyermek akarata, jelleme erkölcsös irányban fejlődik, — ha pedig ellenkező a hatás, akkor megrontja a gyermek egész lelkét.

Az akarat irányításával mintegy párhuzamosan fejlődik a szerénység. Minden anyának ezt kell a leányban minden más előtt gondozni, ez a disze az ifjú leánynak, bájosá teszi őt; még meglelt korban is kívánatos az önértékes szerénység. Azt tartja korunk, hogy a szerénység háttérbe szorul, de nem kell azzal törődni, hadd tolakodjék az erőszakos szerénységtelenség; a kibén von érték, abban úgy is megtalálják, a kibén pedig nincs, ahhoz is jobban illik a szerénység. Tanítsuk a kis leányt szerénységre, szeretettel, hiszen csak meg kell kezdeni, lesz követője a szépnek.

A szerénységgel megtelepszik a nagyvárúgyás és a gög. Pedig milyen rüt, milyen visszatetsző már a kis leányban is, ha megnyilatkozik éretlen gögje, ha lenézi kis pajtásait, ha tartózkodás nélkül felesel a meglelt emberrel. A kis leányhoz minden illik, gyermekre jólelkű ember nem haragudhatik, de ha nőnek ezek a tulajdonságok, akkor megrontják a gyermek jellemét, a minnek felnőtt korában erkölcsi kárát valhatja. Mert a gög növekedésével kipurzult szívéből a szeretet is.

Nem képzelek borzasztóbbat, mint olyan női szívet, melyben nincs szeretet. Az olyan nőtől nem fakadhat áldás. A nő egész egyénisége, minden tette, minden gondolata szeretet legyen, hogy önzetlenül, ha kell önfeláldozással szolgálja családját, azt a kört, melyben él. Neveljünk szeretetet a leányba, igaz, nemes szeretetet okosan, tapintatosan, tanítsuk meg arra, mi a rendeltetése; értessük meg vele, hogy a nő legyen a család lelke, őrző angyala. De ez csak úgy lehetséges, ha tiszta, nemes, önzetlen, önfeláldozó szeretet pezseg a mi ereinkben is.

1704. szeptemberében meghalt don Venancius prior s helyébe került a rend intézkedése folytán p. Ürményi. Ennek bevonultával megkezdődik a mozgalmasabb élet. Mint magyar ősrégi nemes családnak a sarja ismerős lévén a hazai viszonyokkal, nemkülömben a Rákóczi-féle mozgalom célzataival — iparkodott a zürzavaros viszonyokat is fölhasználni arra, hogy rendjének javát adott alkalmal elmozdítsa.

Elődje Venancius a fogságba jutott császári tábornokoknak midőn pénzsűkében voltak 733 forintot kölcsönzött. A krónikás névleg is elősorolja őket: gróf Operstorf János, gróf Ditrichstein Vince, Croix, gróf Balaiera Lajos. Utóbb Croix tábornok, gróf Stahremberggel a császári hadak fővezérével együtt levélbeni megkeresésre, melyet Csabraghról intéztek a zabori priorhoz — kaptak 78 forintot kölcsönbe; a Léván fogva tartott Ditrichsteinnek pedig Flórián gyógyszerész közvetítésével küldtek 50 frtot.

Don Ürményinek legelső gondja volt, hogy mindezen kölcsön adott összegekről a császár megbízottjától kötelezvényt kapjon. Ez sok utánjárással sikerült is neki. (Folyt.k.)

Egyházzenei állapotunkról.

A köteles kegyelet parancsolta kiméleteség határain túltehetjük magunkat, úgy vélem, mikor a nyitrai székesegyház zeneköltő művész karnagyának földi maradványaira a temetőhant megszentelt göröngyei borulnak.

Elérkezett tehát az idő, hogy a gregorián ősi jogon teljesen elfoglalja azt a tért, mely úgy a székesegyház kórusán és azon kívül is megilleti. A solesmes-i bencések szorgalmából fakadt gregorián melódia restaurációja sikerrel járt. Az 1903. évben X. Pius által kiadott Motu proprio előtt meghódolt az egész katolikus világ s annak eredményeként az úgynevezett vatikáni gregorián utat tört magának mindenütt. Ezt az irányt nemcsak helyessé, hanem bizonyos beletörődő kedélyhangulattal kell fogadni, hanem teljes odaadással és erőnk megfeszítésével diadalra kell vinni. A lyurgikus cselekmények kiegészítő részét képező gregorián méltatásáról és fonségéről irni fölösleges. Csak arról lehet szó, megfelleltünk-e a rendelkezésnek vagy sem? s ha nem, milyen módon pótolhatjuk a mulasztottakat.

Tényként állapíthatjuk meg, hogy a nyitrai ősi székesegyház falai között a gregorián énekzene még nem lépett jogainak élvezetébe. Valami megragadó szorgalom az, amit a német cecilianisták kifejtettek. Ezek egy emberöltőn át hangya szorgalommal dolgoztak a gregorián felvirágzásáért s mikor már élvezték fáradozásuk gyümölcsét, ott kellett hagyniok mindazt, amit alkottak, hogy a Vaticana Editio előtt meghódoljanak. S ők meghódoltak s újra dolgoznak. Nálunk meg egy-egy oratorium előadásába ful bele minden erőnk, amit az egyházi zene kultiválásának nevezünk. Szépnek szép és fület gyönyörködtető Bach, Mendelssohn vagy Haydin oratoriuma és fugája, de ezeknek betanulásával, előadásával még sem tettünk eleget a Szent atya és egyházunk parancsának. Ezekkel, vagy más neves és művész szerzők kompozícióinak bemutatásával nem helyettesíthető a gregorián. És igen szép a trombita, hegedű, stb. hangszer szindús keveréke, de nem a főtemplom chorusán, nem a szent cselekmények alatt. Minden modern gondolkodásunk mellett is legyünk szigorúan következetesek e téren, követeljük a gregoriánnak lelkes felkarolását és méltóságába való visszahelyezését. Ha főtemplomunk ékesége a gregoriánal is gyarapszik, egy lépéssel tovább mehetünk. Ez a lépés az egész egyházmegyének fölébressztése lesz. Föl fog frissülni a gregorián üdítő forrásától, ha az egyházmegyére kiterjesztőleg gregorián kurzusok, mintá előadások fognak rendeztetni. Nem kell messzire mennünk, hogy példákra hivatkozhassunk. A szomszéd egyházmegyék majd mindegyikében voltak már ilyen irányú tanfolyamok és siker koronázta e fáradozást: a gregoriánt becsülni és szeretni tanulták, akik a kurzuson résztvettek. A Temesváron most lefolyt egyházzenei kurzus is sok megszívlelni valót tár elénk...

Hogy pedig végre Nyitra is a gregoriánt befogadó megyék közé soroztassék, szükséges, hogy a megválasztandó és kinevezendő székesegyházi karnagy szorosban a X. Pius parancsolta szellem követésére szoríttassék. A chorus a szükséges lyurgikus zeneművekkel szereltesék föl. Nemesak az egyház törvényeit, de a jóízlést is sértő lármás hangszerek száműzessenek a főtemplom chorusáról. Végül, adassék mód és alkalom arra a megválasztott karnagnak, hogy a pécsi hírneves fiú-énekkar mintájára a jelenlegi kart átszervezhesse.

P. V.

A székesegyházban a gregorián éneket már otthonosnak mondhatjuk. Hétköznapokon

a konventuális misék, nagyünnepeken a zsolozsma kizárólag ebben az éneknemben adatik elő. Hátra volna még a vasár- és ünnepnap misék figurális zenéjének kiküszöbölése, e tekintetben azonban úgy nálunk, mint a külföldön is egyelőre megelégszenek azzal, hogy a figurális zene és énekarabok közé gregorián betétet ékelnek be. A gyökeres átszervezéshez idő kell, az alkalmas viszonyok bevétele. — Szerk.

Ujdonságok.

A király születésnapja. Folyó hó 18-án mint Ő Felsége a király születésnapján délelőtt 9 órakor a székesegyházban ünnepi nagy mise lesz, melyet gróf Baththyány Vilmos püspök fog celebrálni.

Személyi hírek. Markhot Gyula lovag, nyug. főispán családjával f. hó 5-én balatonföldvári nyaralásából Nyitraivánkára érkezett. Mihálik József nyitrai apátkanonok f. hó 6-án Trencsénmegyébe utazott, a honnét a magas Tátrába tesz hosszabb időre terjedő kirándulást. — Dr. Bartossik Antal kanonok, nagyobb papnevelőintézeti kormányzó, Ludvig Gyula moesonoki esp. plebános és dr. Kaszala János theol. tanár társaságában a múlt hét folyamán zárandokutat tett a máriacelli kegyhelyre.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Bolgár Artur csaczaei és dr. Spanyol Hugó zsolnai gyakorló ügyvédek a trencsénai ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakká kinevezte.

Uj királyi tanácsos. A király Petrács Károly a Trencsén vármegyei árvaszék elnökének sok évi buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Kustár Dániel illavai orsz. fegyintézeti református lelkész saját kérelmére a váci orsz. fegyintézethez helyezte át; Koszkocsák György illavai orsz. fegyintézeti ideiglenes fegyőrt pedig véglegesítette.

Törvényhatósági közgyűlés. Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 17-én délelőtt 10 órakor a vármegyei székház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek napirendjére ki van tűzve Turchányi Ödön alispán nyugdíjazás iránti kérvénye, továbbá Versecz város közönségének átirata a jelenlegi parlamenti helyzet tárgyában a képviselőházhoz intézendő felirat iránt.

Az esztergomi főegyházmegyéből. Dr. Part Iván leányvári h. plebános Visegrádra nevezetett ki plebánossá; Gyürky István alesperes, szelóczei plebános hasonló minőségben Perbetére nevezetett ki. Méhes Károly adminisztrátor lett Szelócén. Láng Rudolf lemondott az üzbéghegyi plébániáról, melyet Rákóczy József alsórécsényi plebános kapott meg, Avár István adminisztrátornak küldetett Alsórécsénybe. Segédlelkészi minőségben kirendeltetett: Garai József Holicra.

A nyitrai ingyentej részére ujabban a következő adományok folytak be: Nyitra vármegye 200 kor., Báró Stummer Agostonné Tavarnok 50 kor., Báró Soumoëus Gusztávné Bécs koszorú megváltásért 50 kor., Lóskay Gáborné Szekesfehervár 10 kor., Konrad István Nyitra 10 kor., Dömjén, Arpássy Imre kis unokája Linzből 50 kor., Dr. Barta és családja koszorú megváltásért 10 kor., Kereskedelmi bank koszorú megváltásért 15 korona. Fogadják a jó és nemesszívű adakozók hálás köszönetemet szíves támogatásukért. Alsókö-röskény, özv. Thuróczy Károlyné.

A FMKE. idej nagygyűlése. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület igazgató választmánya elhatározta, hogy az egyesület ez évi XXIX. nagygyűlést Léva r. t. városban szeptember 17-én tartja meg. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Desseffy Emil gróf lemondása folytán, az egyesület elnökének megválasztása. 3. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére három egyesületi tag megválasztása. 4. Az elnökség 1910—11. évi jelentése és az igazgatóválasztmány kapcsolatos határozati javaslatai. 5. Az egyesület 1910. évi összárszámadása és

a vonatkozó törvényszerű fölmentvény megszavazása. 6. Az egyesület 1912. évi összköltségvetésének megállapítása. 7. A nyitrai köznevelődési ház építési költségeire az egyesület által felveendő és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által törlesztendő 300,000 korona költsége. 8. Az egyesület óvószabályzatának módosítása. 9. Az 1912. évi közgyűlés helyének meghatározása. 10. Indítványok, a melyek az alapszabályok 16. §-a értelmében az elnökséghez szabályszerű időben beérkeztek. A nagygyűlést megelőző napon, szept. 16-án este 7/8 órakor, az igazgató-választmány Léván, a város háza közgyűlési termében ülést tart, hogy a nagygyűlés tárgyait előkészítse.

Tanügyi hírek. Állami óvónők előléptése. *Gregáné Balló Berta* miavai, *Cserhalminé Karczag Mária* sasvári, *Tomcsék Erzsébet* szobotisti, *Héliáné Gosztanyi Margit* bánkeszii, *Pfaff Krisztina* nyitraujlaki és *Castiglione Irma* verbói állami óvónők előléptetésben részesültek.

Felekezeti iskolák fejlesztése. A vallás- és közoktatásügyi kormány megfelelő államsegély engedélyezésével lehetővé tette, hogy a lakácsi, egyháznagyszegi, nagybodoki, nagylehotaí és nyitraszucsányi róm. kath. elemi iskolák az 1911/12. tanévben egy-egy tanerővel fejlesszenek.

Nyugdíjazás. *Barton Károly* verbói róm. kath. el. isk. tanító az 1911. évi szept. 1-től kezdődőleg évi 1260 koronával nyugdíjaztatott.

A munka jubileuma. Minden jubileumi évszámnál, melyet megünnepelni szoktak az emberek szebb és dicsőbb a kitartó munkának, a sikerrel megoldott vállalkozásoknak, egyenként is sokat jelentő alkotásoknak a jubileuma. Ilyent tart ma *Juhari Károly* városunknak fiatal, de már az egész országban jól ismert templomfestője. Amióta önállóan működik, most az 50-ik templomfestést végzi. Rövid 12 év alatt nemcsak Nyitra és Trencsén, de számos más megyében is művészi ízléssel festett templommunka hirdeti szorgalmát és ügyességét. Érdekes e jubileumban, hogy az 50-ik templom épen a nyitrai irg. nővérek temploma, melyet fenállásának 50. évére restaurálnak s melyen a jubiléum festő ép azért hivatásának teljes ambíciójával dolgozik. Az ünnepnap öröme *Juhari Károly* ma egész családjával, 28 segédjével és 5 tanoncával a kegyesrendiek templomában sz. misét hallgat, délben összes alkalmazottait megvendégeli s a jubileumi templomfestés összes munkásaival közös fényképet készített. A jubiléum festőt, mint törekvő iparosaink kiváló tagját, örömmel üdvözljük s neki eddig elért sikereihez méltó szép jövőt kívánunk.

Iskolai értesítők. IV. A szakolcai kir. kath. főgimnázium Értesítője az 1910/11. iskolai évről. Közli *Varannai István* igazgató helyettes.

A szakolcai kir. kath. gimnázium a múlt iskolai év végén vesztette el igazgatóját *Kopcsay Jánost*, akinek arcképét hozza az Értesítő és meleg hangú nekrológot szentel emlékezetének.

A vallás- és közoktatásügyi állapotról örvendetes jelentést olvasunk. Különösen jól esik egy világi tanfőnök vezetése alatt álló intézetnek az Értesítőjében a Mária-kongregáció hivatásának olyan kidomborítása, amely arra vall, hogy ebben az intézetben a kongregáció belső természetét és jellegét tökéletesen ismerik. Örömmel jelentjük — mondja az értesítő — hogy a katolikus öntudat ébredésének jelei már intézetünkben is mutatkoznak. Eddig még nem volt hitbuzgalmi egyesületünk. Első e nemből a kir. kath. főgimnázium ifjúságából megalakult *Mária-kongregáció*.

Tanulmányi kirándulásokat a közeli vidékeken tett a tanári kar az ifjúsággal. Megtekintették az egbelli földgázforrást, a Morva folyó kiöntéseit, a Sztraicsinkavölgy flóráját. Nem bujtak be a vasutak fülkéibe, hogy napokon át száguldozva egy félországot, vagy fél Európát járjanak be, sehol semmit alaposan meg ne nézzenek, szüleiknek jó nagy kiadást okozzanak, s azután fáradtan, elcsigázva érkezzenek haza, megrontott tanulóival, kimerült idegekkel. A tanári kar okosan fogta fel a kirándulás célját: kivezette növényeket a természet üdítő ölébe, ahova minden nagyobb fáradság és költség nélkül kiérhetett s ahol mégis a kellemes szórakozás mellett sok hasznosat tanulhatott.

Az intézetbe beiratkozott 222 tanuló, a kik közül osztályvizsgát tett 210. A jövő is-

kolai évben megnyílik már a VIII. osztály is s ezzel az intézet teljessé válik.

A főgimnáziumi segítő egyesület, mely a szegényebb sorsú tanulókat tankönyvekkel látja el, internátus létesítésén fáradozik, melyben egyúttal nappali otthont lelhetnének a vidékről bejáró tanulók. Az egyület a jelzett célra alkalmas épületet vásárolt meg s azt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak ajánlotta fel, mely már hajlandónak nyilatkozta magát az internátus felállítására.

Iskolatársak találkozója. A 22 év előtt áldozópapokká szentelt iskolatársak f. hó 1-én az emlékezetes nap megünneplése céljából szeretetteljes összejövetelt tartottak Felsőelefánton *Mittuch József* plébánosnál.

Tanítóválasztás. Tormoson f. hó 6-án az iskolaszék *Kubiss Jeromos* elnöklete alatt *Bezemek János* chrenóci kántortanítót választotta meg a községi róm. kath. iskola tanítójává.

Halálozás. Szentmiklósi és óvári *Pongrácz Kálmán* szül. zolothnoki *Zmertych Hedvig* úrnő, *Pongrácz Kálmán* kir. tanácsos, nyitrai közjegyző neje, folyó évi aug. hó 10-én élete 63-ik, házasságának 41-ik évében hosszú, kínos szenvedés után a halotti szentségeknek felvételével jobb létre szenderült. Tetemei a róm. kath. egyház szertartása szerint f. évi augusztus hó 11-én d. u. 6 órakor Nyitrán a városi sírkertben levő halottas házban ravatalra téve beszenteltettek és az ugyanott lévő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetek. — Nyugodjék békében!

Privigye főgymnasiumot kapott. Mult héten *Bresztyenszky Kálmán* volt képviselőnk, *Molnár János* a néppárt elnökétől 2 levelet kapott, s ezek egyikében *Molnár prelátus* értesíti *Bresztyenszkyt*, hogy Privigye a főgymnasiumot megkapta. A másik levélben pedig *Balogh* államtitkár értesíti *Molnár prelátest*, hogy dr. *Zsiska Jánost* nevezte ki a privigyei főgymnasiumhoz h. tanárnak. A főgymnasium létesítése érdekében, úgy a minisztériumnál, mint a *Piarista rendkormányzatnál*, egyedül *Molnár János prelátus* és *Bresztyenszky Kálmán* jártak el. Különösen pedig *Molnár prelátnak* van nagy érdeme abban, hogy Privigye már most megkapta a főgymnasiumot. Ez a való tény. Egyes zuglapok mindenféle valótlanosságokat írtak erről az ügyről, és az érdemet szeretnék volna olyan egyénekre áthárítani, a kik benne teljesen ártatlanok.

Szent István — napja Esztergomban. Esztergom városa az idén is egyházi és hazafias ünnepségekkel üli meg dicső szülöttjének, *Szent István királynak* napját. A két napra tervezett ünnep kiváló alkalmul szolgál az ősrégi város tömeges felkeresésére és nevezetességeinek megtekintésére. A program szerint augusztus 19-én este *Szent István születési helyét* nagyszerűen kivilágítják, a várkastán toronyzenét és tűzijátékot adnak. Az ünnep reggelén a város polgársága díszfelvonulást rendez a várba, melynek az idén is különös fényt és jelentőséget fog adni dicsőült nagyjaink: *Szent István, Szent László és Szent Imre* ereklyéinek egyházi pompával történő körülhordozása. A körmenetet dr. *Fehér Gyula* praelátus-kanonok vezeti. A főszékesegyházban dr. *Rajner Lajos* püspök, érseki helynök pontifikális nagymisét tart, mely alatt a kóruson ifj. *Buchner János* karnagy egy orchesterális mesterművet dirigál. Az egyházi szónoklatot az idén dr. *Rott Nándor* praelátus-kanonok tartja. Majd *Vimmer Imre* polgármester a közönség nevében megkoszoruzza *Szent István születési helyét*, a *Simor János* hercegprimás által korhűen és művésziessen restaurált várkastánban. Kiemelkedő lesz az egyházenetörténeti hangverseny is, melyet a kiváló zeneműértő *Bogisich Mihály* v. püspök, a Magyar Tudományos Akadémia I. tagja rendez a bazilikában. Délután sportversenyek, népmulatság, este a Nagy Dunán lampionos csolnaverseny, tűzijáték és dalosverseny lesznek. Az ünnepen a város, a főszékesegyház és a primási palota összes nevezetességei, mint: *Szent*

István király születési kápolnája, a *Bakács-kápolna*, a bazilika látnivalói, a primások temetkezési helyei, műtörténeti beesű képtár és a *Simor-muzeum* egyéb terei a primási palotában, művészi szobrok, a belvárosi templom főoltára, régi és újabb templomok, *Bottyán János* palotája (Városház), *Jó Pásztor-kápolna*, *Kálvária* stb. megtekintetők. A kereskedelmi Miniszter Budapest nyug. pályaudvar — Esztergom, Esztergom — Csavargózás és *Párkány-Nána* közötti vonalakon ugyanazon 30 %-os menettérti kedvezményt engedélyezte, mint *Szent István* napján az ország bármely részéből Budapestre. A kedvezményes jegyek folyó év augusztus 18., 19. és 20-án délelőtt adatnak ki. Esztergom város örömmel kéri és várja a nemzeti zárandoklat ünneplő közönségét.

Uszóverseny. A nyitrai ifjúság vasárnap délelőtt 11 órakor uszóversenyt rendezett a *Gisser-féle* uszodában. A rendezés három fiatalember: *Hennel Emil*, *Romhányi Árpád* és *Radnai Ernő* érdeme, a kiknek *Rédeky Lajos*, *Simkó Antal* és *Simonffy Szilárd* segítettek. A verseny iránt meglehetősen élénk volt az érdeklődés. A verseny eredménye a következő: 400 méteres főverseny: I. *Romhányi Árpád* 6:57, II. *Misner Gyula*, III. *Stift Gyula*, — 100 méteres mellúszás: I. *Simkó Antal* 1:35, II. *Simonffy Szilárd*, III. *Misner Harry*. — 100 méteres hátúszás: I. *Misner Gyula*, II. *Rédeky Lajos*, III. *Szabó Imre*. — 100 méteres gyorsúszás: I. *Romhányi Árpád* 1:17, II. *Stift Gyula*, III. *Fuchs A.* — 50 méteres előverseny 13 éven aluliaknak: I. *Simonffy Zoltán* 0 hátrány, II. *Galgóczy Jenő* 4 mp. hátrány, III. *Simkó Frigyes* 2 mp. hátrány. — 100 méteres handicap 17 éven aluliaknak: I. *Simonffy Zoltán* 0 mp. hátrány, II. *Radnai Sándor* 10 mp. hátrány, III. *Turehányi Sándor* 12 mp. hátrány. — 50 méteres hölgyverseny: I. *Rutkovszky Mária*, II. *Somogyi Margit*, III. *Simonffy Margit*. — 3×33¹/₃ méteres staféta-verseny: I. *Misner*, II. *Romhányi* és *Stift* csapat. — A verseny vezetője dr. *Nirnsee Bernát* ügyvédjelölt volt, ki a versenyt mindvégig magas nívón tartotta.

Trencsén vármegye népessége. A folyó évi január hóban tartott népszámlálás adatai szerint Trencsén vármegye összes népessége 341,901, tehát az 1900. évi népszámlálás 287,665 főnyi népességével szemben a vármegyéből távollevő 33,604 ember beszámításával 54,236 főnyi szaporodás mutatkozik, a mi 18.9%-nak felel meg. A vármegye legnépesebb városa, *Zsolna* 10,000 lakossal. Azután *Turzófalva* következik 9575 lakossal, *Trencsén* város az ő 7622 lakosával a 3. helyen áll.

Új vasut Nyitra megyében. A nagyszombat—vittenc—rakovici vasut vállalkozójának hír szerint sikerült az akadályokat leküzdeni s most már ezen vasut kiépítése biztosítottnak látszik. Állítólag szeptember hó második felében lesz megtartva az engedélyezési tárgyalás, melynek befejeztével az engedély meg lesz adva az építkezésre.

Az Erzsébet-árvaház érdekében. A községi jegyzők lelkes szeretettel fáradsnak az Erzsébet-árvaház ügyének előmozdítása körül. A kibocsájtott Erzsébet-sorsjegyeket, amelyek esetleg 64,000 korona nyereményt biztosítanak a jótékony célra, úgy a községek, mint az erkölcsi testületek is szép számmal megveszik és csak dicséretet érdemel az a lelkes buzgóság, mellyel a községi jegyzők arra törekcsenek, hogy kollégáik legszerencsétlenebbjeinek, kik nyugdíjigény nélkül halnak meg, gyermekeit egyetemes erővel létesült nevelőházba helyezték el e sorsjáték révén. Az emberszeretetnek ez az odaadó munkája nem maradhat kellő siker nélkül. Aki azonban még hátrálékban volna a munkával és a fáradsággal, gondoljon a *kartársi szolidaritásra*.

A trencsényi kath. plebánia templom helyreállítására a városi képviselőtestület 27.000 koronát szavazott meg. A régi templom egyúttal történeti műemlék is, melynek stíluszerű helyreállítása szaporítani fogja a Felvidék történeti nevezetességeinek számát.

Erdészeti akadémia az Illésházy kastélyban. Két évvel ezelőtt történt, hogy a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság megvette D'Harcourt grófné, született Sina Ildikó bárónő negyven ezer holdas trencsényi uradalmát, a melyhez tartozott többek között Trencsén-Teplicz-fürdő, a trencsényi vár és az Illésházyak híres máriatölgyesi kastélya. Az erdőségeket, szántóföldeket és réteket a bank részben már parcellázta, a trencsényi-tepliezi fürdőből azonban részvénytársaságot csinált. Volt ennek a birtoknak azonban két objektuma, amely történelmi szempontból már az egész országot érdekelné. Az egyik Csák Máténak híres trencsényi vára, amelyet Trencsén városa kapott meg, elvállalván annak jókarban tartását, a másik pedig a máriatölgyesi Illésházy-kastély. Ez a hatalmas, tornyos nagy kastély, amelyet pompás park övez, egyike Magyarország legrégebb fennálló várkastélyainak és összes lakosztályai mind régi butorokkal vannak berendezve, úgy hogy a kastély temérdek szobája és terme maga is valóságos muzeumszámba megy. Most ennek a kastélynak is eldőlt a sorsa. Trencsénből ugyanis azt jelentik, hogy a kincstár megvásárolta a máriatölgyesi kastélyt és azt övező erdőséget 4.500.000 korona vételáron és a birtokon állítólag erdészeti akadémiát fognak létesíteni. Így tehát a híres kastély, amelyben az utolsó Illésházy a múlt század elején valóságos orgiákat ült és ahonnan örült módon szórta a pénzt, most komoly tanulmányok színhelye lesz. A híres kastély örökség révén került Sina báró tulajdonába, akinek leánya Franciaországba ment férjhez De Castris herceghez, ennek halála után pedig D'Harcourt grófhoz. A grófné azonban teljesen elszakadt Magyarországtól és csak minden harmadik-negyedik esztendőben jött haza nyaranta, rövid időre hazájába, hogy a pompás máriatölgyesi (azelőtt dubniczi) kastélyban egy-két hetet eltöltsön.

Erdőégés. A napokban Korlátkő és Sándorfa közt kigyulladt az erdő. Az emberek rémülten menekültek a tűz környékéről. Csak a szelencei tűzoltóságnak köszönhető, hogy a közeli falvak el nem hamvadtak. A kár jelentékeny.

A Fortuna egyezsége. Szakolcáról írják lapunknak: A „Fortuna” vadásztársaság, mely 2 évvel ezelőtt albérlébe adta az időközben megtévelyodott Koch Emilnek a vadászterület egy részét 33.000 koronáért, az ellene (t. i. a társaság ellen) vezetett per folyama alatt Koch Emil gondnokságával akként egyezett ki, hogy a társaság visszafizet ebből az áldatlan pénzből 14.500 koronát s mindkét fél viseli saját költségeit. — Befejezést nyert ezzel egy perkérdés, mely két álló esztendeig izgatottságban tartotta az egész város közönségét s melynek még politikai konzekvenciái is voltak, amennyiben éppen ez a per volt oka a dr. Okányik Lajos és a városi intelligencia közt eddig fennállott szivélyes viszony meglazulásának s dr. Okányik Lajos a képviselőválasztáson való megbuktatásának. — Ugyanis éppen dr. Okányik pártfogása mellett sikerült csak az intelligenciának a szakolcái vadászterületet évi potom 600 koronáért 12 évre bérbé venni s dr. Okányik kénytelen volt a jogosulatlan albérlébe adás ellen tiltakozni s erkölcsi kötelessége volt a városi vagyonnak nyereszkeskedési célokra való felhasználása ellen állást foglalni. Tárgyalanná vált ezen egyezség megkötése folytán a városi képviselőtestületnek a bérleti szerződés felbontása iránt hozott határozata s tárgyalanná vált az ezen határozat ellen benyújtott felelkezés is. Ezen egyezség nagy erkölcsi elégtétel dr. Okányik Lajosra nézve, ki ezzel bebizonyította az in-

telligenciának s főleg a társaság közige. és bírói pályán levő társasági tagoknak, hogy egy elmebeteggel kötött jogügylet jogilag is tarthatatlan s hogy közszájon élő uri embereknek városi vagyont anyagi előnyök céljaira kihasználni — tekintélyük esorbulása nélkül — igazán nem lehet.

Miután pedig az elmebeteg családja is visszakap az értelem nélkül kidobott nagypénzből 6—7000 koronát s minthogy a társaság is abban a helyzetben lesz, hogy szerződéses kötelezettségét teljesítse s az albérlébe adott területeket most már bevadászhatja, az összes érdekelt felek meglehetnek elégedve. A vezető urak iránti bizalom azonban annyira megrendült, hogy a különben is beképzelt tekintélyükön esett esorbát még ez az egyezség sem fogja kikészörülni, mert hisz a magyar intelligencia sem lehet meglegedve olyan „vezetés”-sel, mely oly perre is ad alkalmat, mely elől azután csúfosan meg kellett hátrálnia, mely feldúlta a város békéjét és az érdekeltekre még anyagi kárt is hártott; a Kochtól kapott s elköltött pénz megtérítése céljából a tagoknak ugyanis kölcsönt kellett felvenni s most éveken keresztül lesz gondjuk kamatfizetésre és tőketörlesztésre.

Gyilkosság. F. hó 1-én a nagysurányi esendőrség Annamajorból értesítést kapott, hogy ott egy Richter János nevű legény megölt egy leányt és egy legényt, véres tettenek elkövetése után pedig a vasúti sinek mentén Nagysurányba szökött. A esendőrség a gyilkos keresésére indult és az állomásnál tényleg megtalálta. Richter azonban a esendőrök láttára futásnak eredt és a folyót átúszva Komjath felé menekült. A esendőrök utána vetették magukat és még az nap este vasra verve behozták Nagysurányba.

Tűzek. F. hó 2-án Vágvecsén dr. Kuffler Vilmos Ajtich-Horváth Dezső orsz. képviselő bérlőjének 800 kereszt buzából rakott két kazla ki nem derített okból meggyulladt s a tűz martalékává lett. A kár részben biztosítás útján megtérült.

Az alsóelőfánti gazdáknak learatott s asztagokba rakott termése f. hó 9-én az állítólag mellette elhaladt gőzekéből kipattant szikrától tüzet fogott s mind elhamvad. A kár körülbelül tízezer korona, mely csak esekély hányadban fog megtérülni a részleges biztosításból.

Verekedés Privigyén. A Freiberg-féle kávéház terraszán esütörtök este nagy mozi játszódtott le. Gömőri Jenő ujságíró a már ismert modorban nyílt utcán megtámadta Majzel Sándort. Utóbbi Gömőritől rögtön nem vehette ki a jól megérdemelt elégtételt, miután Gömőri a sértegetés után nagyhősiesen elfutott. Fent jelzett időben Gömőri elment a Freiberg kávéháza előtt, s az ott ülő Majzel Sándor felkelt, szó nélkül 3 hatalmas pofont vágott Gömőri arcára. Gömőri Jenő megint csak elfutott haza segítségért és a kávéház elé hozta az egész Gömőri-dinasztiát. A nagy publikum most már a moziban ingyen mulatott, mert olyan parázs kis verekedés volt a Majzel és Gömőri család között, a minő ritkán szokta megzavarni a vidéki kis városok esendjét. Gömőri amit keresett, megtalálta.

Meghívó!

Az „Első Nagytapolcsányi Szeszfinomító részvénytársaság” 1911. évi augusztus hó 27-én d. e. 11 órakor saját helyiségében tartja

XI.

évi rendes közgyűlését

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívja. Nagytapolcsány, 1911. aug. hó 11.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető, jegyzőkönyvhitelesítők és szavazatszedő bizottság megválasztása.

2. A igazgatóság és felügyelő-bizottság múlt üzletévi jelentése, a felmentvény megadása és a mérleg és eredmény zárszámadások feletti határozathozatala.

3. A „Barsmegyei Népbank” és hitelező

társával kötött pénzügyi szerződés ismertetése és afeletti határozathozatala.

4. Az alapszabályok 12., 13., 14., 20., 21., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 39., §§-ainak módosítása.

A módosítandó szakaszok:

12. §. Az igazgatóság köteles évenként febrnár hó második felében a rendes közgyűlést egybehívni; de rendkívüli közgyűlés is egybehívható, ha azt az igazgatóság $\frac{2}{3}$ szavazattöbbséggel elhatározza, vagy a felügyelő-bizottság, avagy az alaptőke egytizedrészt képviselő részvényes vagy részvényesek az ok és cél kijelölése mellett írásbelileg követelik.

13. §. A közgyűlésre való összehívás történik a tanácskozás alá kerülő tárgyak nyilvánosságra hozásával és pedig 14 nappal megelőzőleg a 11. §-ban előírt módon.

14. §. Azon részvényesek, a kik jogukkal élni akarnak, tartoznak részvényeiket a közgyűlést megelőző 8 nappal a társaság pénztáránál elismervény mellett letenni.

20. §. Az igazgatóság áll 7 három évre megválasztott tagból. A vezérigazgató és annak helyettese is az igazgatóságba beválasztható.

21. §. A felügyelő-bizottság 3 évre megválasztott három rendes és két póttagból áll; — ezek az igazgatóságtól függetlenül a törvényben megállapított módon gyakorolják jogaikat és kötelességeiket.

30. §. Minden évi december hó végével az 1875. évi 37. t.-c. 195. §-a értelmében, a felügyelő-bizottságnak fentartott jogai és kötelességeinek épségben tartása mellett, az igazgatóság által az összes készletek leltározása és értéküknek meghatározása mellett, mérleg állapítandó meg.

31. §. Minden egyes megállapítandó üzleti mérlegnél a gépek értékéből legalább 50%, az épületek értékéből legalább 20% vonandó le.

32. §. A társaság esetleges veszteségének fedezésére egy külön kezelendő tartalékalap alakítandó oly módon, hogy arra az évi tiszta jövedelemnek legalább is 10% fordítandó.

33. §. Az előírt levonások után fennmaradó tiszta jövedelemből 50% a részvények osztalékára, 10% az intézeti tisztviselők, 10% az igazgatóság és 40% a felügyelő-bizottság jutalékára fordítandó.

34. §. A közgyűlés által helybenhagyott osztalék minden év március hó 1-én a részvényeken függő szelvények átadása mellett a társasági pénztárnál kifizetik; mindazonáltal mielőtt a tartalékalap 100.000 koronára nem emelkedett, osztalékul több mint 10% meg nem szavazható, a felesleg a tartalékalaphoz adatik. Három év lefolyása után fel nem vett osztalék a társasági tartalékalap növelésére fog fordíthatni.

35. §. A társulat tartama ezen alapszabályok jóváhagyásától számított 50 évre állapíthatik meg. Ha 50 év letelte után megtartandó rendes közgyűlés a társaság feloszlását el nem határozza, a társaság tartama mindég újabb 50 évig tovább áll fenn.

36. §. Ha esetleges veszteségek folytán, a tartalékalapon felül a társaság alaptőkéjének $\frac{1}{2}$ -ét vesztené el, azonnal közgyűlés hívandó egybe, mely a társaság feloszlása vagy pedig annak más módoni fenntartása iránt határozatot hozand.

37. §. Ha a közgyűlés a társaság feloszlása mellett nyilatkozna, ezen határozat csak akkor bírand jogerővel, ha a közgyűlésen legalább is $\frac{2}{3}$ részvényt képviselő részvényes jelen lenne. Az e módon megalakult közgyűlés a megjelentek $\frac{2}{3}$ -a szótöbbséggel határoz. Ezen esetben a számvizsgálati mód is megállapíthatik és a közgyűlés által annak keresztülvitele végett egy 5 tagból álló bizottság küldetik ki. A feloszlási terv az illetékes bíróságnál mutatóndó be.

39. §. A társaság cége a társulati pecsétjelző előnyomása mellett a vezérigazgató és helyettese vagy ezek egyike s az igazgatóság egyik tagjának jegyzése által iratik alá; e célból mind a társulati alapszabályok, mind a cégjegyzésre jogosult igazgatósági tagok aláírásai kereskedelmi törvényszékiileg bejegyzendők.

5. A régi igazgatóság lemondásának tudomásulvétele és az új igazgatóságnak megválasztása.

6. A felügyelő-bizottságnak 2 taggal való kiegészítése és azok megválasztása.

7. Szabályszerűen előterjesztett esetleges indítványok tárgyalása.

Megjegyzés: a) Alapszabályaink 7. § értelmében minden 5 drb. részvény egy szavazatot képvisel. Azon t. részvényesek, kik jogukkal élni akarnak, tartoznak részvényeiket alapszabályaink 14. §-a értelmében a közgyűlést megelőző 8 nappal, tehát legkésőbb folyó évi augusztus hó 19-ig a társaság pénztáránál elismervény ellenében letenni.

b) Ha a f. évi aug. 27. napjára kitűzött közgyűlés nem lenne határozatképes, azon esetben az alapszabályok 27. §-hoz képest a közgyűlést megtartására f. é. szept. 10. napjának délelőtti 11 órájára újabb határnapul ezennel kitűzetik s azon a megjelent részvényesek — számra való tekintet nélkül — minden ügy felett jogerősen határozhatnak. 126. 1—1.

Városi választások. Érsekújvár városi képviselőtestülete a városnál ujonnan szervezett alkapitányi állásra *Hájek Győző* rendőrfogalmazót választotta meg, a rendőrfogalmazói állást pedig *Holota Jánossal* töltötte be.

Segély iparosoknak. A városi hatóság felhívja a Nyitra város területén állandóan tartózkodó, önhibájukon kívül elszegényedett mindazon iparosokat, kik a báró Wodianer Mór által tett alapítványból segélyezésre igényt tartanak, hogy okmányokkal felszerelt folyamodványaikat f. évi szept. hó 1-ig a városi tanácsnál nyújtsák be. Közlekedési felvilágosítás a rendőrkapitányi hivatalban nyerhető.

Panasz egy postahivatal ellen. Immár ismételt panasz merül föl a közönség köréből egy vidéki postahivatallal kapcsolatban. Több oldalról az a panasz, hogy az illető városban feladott levelek néha egyszerűen eltűnnek, bár a szállítási kellekeknek minden tekintetben megfelelnek. Sok érkező levelet nem is a táskán kívül járó levélhordó hord szíjjal, hanem egy serdülő korban lévő suhanc. Így aztán megeshetik, hogy a levelet rosszul kézbesítik. A múlt ősszel a közbeszéd tárgya volt az illető városban, hogy egy tanító a háza tornácának kövezetén találta egy odaváló, de más házban lakó tanár feleségének felbontatlan levelét, melyet állítólag szülei küldtek az illető úrnőnek és amelyet a becsületes megtaláló azután rendelkezése helyére juttatott. A Nyitra megyei Szemlével is furesa dolgok történtek. Egy olvasónk a tél folyamán kellemetlenül tapasztalta, hogy újságja néha vagy egyáltalában nem, vagy csak elkésve érkezik meg. Az illető érdeklődni kezdett a dolog iránt, s rövidesen megtudta, hogy a Szemle többi, azon városbeli olvasói mind a számokat mindig rendszeresen megkapták, csak éppen vele történt a kivétel.

Ujabb megint eltűnt egy levél, mely szerkesztőségünkhez volt intézve. Bár nem volt benne semmi titkolni való, most már legfőbb ideje, hogy ennek a tarthatatlan állapotnak véget vessünk és a köz érdekében az ügyet szóvá tegyük. Nem kutatjuk, hogy ki az oka ennek, azt sem bírjuk elhinni, hogy az illető postamesterség a hibás, de az az egy bizonyos, hogy ezt tovább tűrni már semmi esetre sem lehet. Indítatva érezzük magunkat annak leghatározottabb kijelentésére, hogy ha még egy ily eset előfordul, nemcsak hogy megnevezjük az illető helyet, de a feljelentést is haladéktalanul meg fogjuk tenni. Nem túrjuk, hogy magánjellegű levelezéseink elé ily akadályok gördítenek. Elvégre mindeken van határa.

A Vágsellye és Vágvecse közötti komp-közlekedés beszüntetése. Telen a jég, tavasszal az árvíz, nyáron meg a szárazság azok az elemi erők, amelyek a Vágsellye és Vágvecse közötti komp-közlekedést vagy lehetetlenné, vagy pedig életveszélyessé teszik. Jelenleg a szárazság az, amely a közlekedést lehetetlenné tette, úgy hogy a közigazgatási hatóság is célszerűnek látta az átkelési hatóságilag betiltani, hogy ezzel az esetleges próbálgatásoknak elejét vegye, s a szerencsétlenségek egész sorozatának az útját vágja. Pedig sokan megpróbálnák az átkelést. A vágsellyei gazdaközönségnek a vágvecsei oldalon, de a vágsellyei határhoz tartozó, tekintélyes nagyságú ingatlana van, s fordítva a vágvecsei gazdáknak is a vágsellyei határhoz tartozó, de a vágsellyei parton lévő ingatlanaik vannak. Ebből könnyen elképzelhető az az óriási kár, amely abból háramlik a birtokosokra, hogy földjeiket meg nem közelíthetik s a termést sorsára bízni kénytelenek.

Már ezen egy körülmény kell, hogy elegendő legyen arra, hogy az illetékes tényezők, ha a nép jóléte szívükön fekszik, a legnagyobb érélylyel munkálkodjanak, ez igazán tarthatatlan s nem éppen kulturállamba való helyzet megszüntetésén.

Hol van azonban a sok egyéb baj. Például: Soponya, Vágpatta, Mocsonok, Köpösd, Hosszúfalú, Vágvecse stb. vágbalparti községek a vágsellyei kir. járásbíróhoz tartoznak. A járásbírósnál naponként tárgyalások vannak. Képzhető az is, hogy mennyit szenvednek az emberek, a míg egy bírósági idézésnek megfelelhetnek, s mily hátrányos ez az állapot magára az igazságszolgáltatás gyorsaságára és olesóságára, a hol az ilyen forgalmi akadály méltányos tekintetbe vétele elől el nem zárható.

Csak rövid érintése ez a bajoknak, hogy ezzel az intéző erők figyelmét irányítsuk arra, hogy itt már nemcsak hidépítésről, hanem azonnali segítségről is kell, hogy szó legyen.

Halálos fürdés. Vollák Sándor, a nagybíttsei kir. adóhivatalhoz beosztott 22 éves adótsízt a Vágba ment fürdeni. Mint ügyes uszó eltávolodott a parttól és a folyó másik partjához akart uszni, de göresöt kapott és a víz alá merült. A fuldokló viaskodását a másik parttól egy csomó parasztember nézte, de egyik sem mert segítségére menni. A fiatal ember belefut a vízbe és holttestét három nap múlva találták meg.

Felrobbant üveg. Kramer Adolf és fiai Tóth Vilmos-utcai söraktárában szerdán délután sört töltöttek az üvegekbe. Egy üveg véletlenül elpattant és az üvegszilánkok egy közelben álló fiatal leányt érték, jelentékeny sérülést ejtve a lábán. A szerencsétlenül járt leányt beszállították a nyitrai kórházba.

Gondatlan gazda. Egy nyitraivánkai kiscsiga addig hagyta behányatlanul az udvarán tátongó 6 m. mély kiszáradt kutat, míg legszebb tehene bele nem esett. Két óra hosszat kinlódta a szegény állat kihuzásával. A tehénnek esodálatosképen nem történt baja.

Balesetek. Nagy hiány lévén munkakerőben, Spitz Richárd fiatal gazdálkodó is — mint mások apró gyerekekre bízta könnyű kocsiját. A ló minap megijedt a szántógéptől s nagyot rántott a gyeplőn, mire a gyerek — Vavró József — a kocsi alá került és a vágató ló körülbelül 80 méternyire vonszolta. A gyerek erősen megsebzett homlokával és arccal tápaszkodott fel a kocsi alá, a nyitrai kórházban ápolják. — Folyó hó 8-án Politzer gergelyfalui bérlő könnyű kocsiába fogott ló valamitől megijedt s a kopott szerszámot elszakítva a kocsiat a rajtaülőkkel az árokba döntötte. Szerencsére a zuhanó kocsi fenn tartotta a kerítés s így a kocsi üléknek az ijedségen kívül egyéb bajuk nem történt.

Neuman S. és társa. Folyó évi június havában két budapesti házalo Neuman S. és társa Soponya község környékén jártak s rőfös árúkat kínálgatták. A kövesesi pusztára érve Báró Schey Pál kastélyába is betértek, s a bárónt addig zaklatták, míg csak négy vég vásznat nem vett csekély 300 koronáért. Neuman és társának az amúgy is túlnagy ár azonban nem volt elég, ők még többet akartak. Azalatt, míg az uradalmi pénztáros a báróntól azt az utasítást átvette, hogy a 300 koronát fizesse ki, a két társ a kialakított vásznat egy jóval rosszabb minőségű vászonnal kicserélt s a hogy a 300 koronát kézhez vették, kerekelt oldottak. A Báróné csalás miatt feljelentést tett a két társ ellen, a kiket két hónapi keresés után a nagytapolesányi esendőrség elfogott. A társak most hűsben várják a kitűnő üzlet folytatását.

Vérszegény nőknél beállott székrekedés ellen nincsen biztosabb és kellemesebben használható orvosság, mint a természetes **Ferencz József-keserűvíz**, melyből reggeli előtt egy fél pohárral kell lehetőleg felmelegítve, vagy meleg vízzel keverve meginni! A „Ferencz József“-víz hatása csak fokozódik, ha kortyonkint isszuk. A beteg természete szerint 1—2 órával a használat után a hatás minden fájdalom és csikarás nélkül biztosan jelentkezik és a belek ismét normálisan fognak működni! A valódi Ferencz József-keserűvíz fűszerkereskedésekből és gyógytárakból beszerezhető.

Keresik a gyujtogatót. A múlt napokban Abalehotán állítólag gyujtogatásból tűz támadt, mely óriási károkat okozott a községben. A hatóság vizsgálatot rendelt el. A gyanu Finesusz Jakab nyitrai lókupece irányult, ki az nap a községben tartózkodott. Finesuszt a nyitrai rendőrség hétfőn a nyitrai városházára előállította. Finesusz erőlyesen tiltakozott a vád ellen. Az ügyet a városházáról áttették az ügyészséghez. Ez lesz hivatal a tanuallomások alapján kideríteni a valót.

Vizbefult cigány. Pázmány Tini 21 éves cigánylegényt bevették katonának. Csálódik, ki azt hinné, hogy búslult ezen — sőt. Büszkén összeütve bokáját mondogatta a csinos szál ember: ki a huszár, ha én nem? Anyja az Ürményben lakó özv. Pázmányné is örült a míg egy szörnyű álma meg nem rettentette. Folyó partján, hinárral, iszappal borítva látta álmaiban fiát. A fiút nagyon intette mikor az ivánkai malomba ment kőműves munkába: óvja magát a víztől. De a rekkenő hőségben folytatott munka annyira megizzasztotta a fiatal embert, hogy jól le akart hűlni s a déli pihenőkor vakmerően a malom alatti mély vízbe vetette magát s többé nem látták. Majd két napig várta megtört anyja egy fűz tövében siránkozva, míg végre harmadnapra aug. 9-én felvetette a mélység. Temetése folyó hó 10-én délelőtt ment vége nagy részvét mellett a nyitraivánkai temetőben.

Tűz Miaván. Miaváról írják lapunknak, hogy f. hó 8-án éjjel egy óra tájban kigyulladt Kovács János ottani gazda pajtája és segély hiányában porrá égett. Miaván, sajnos, még nincsen szervezett tűzoltóság, nem volt, ki oltsa a tüzet és csak pusztá véletlen, hogy a tűz el nem harapódzott a faluban. A kár jelentéktelen, mert a gabona még nem volt behordva.

A részeg ember kalandja. Kubán Mihály póstyéni lakos — mint levelezőnk írja — vasárnap este nagyokat mulatott az egyik ottani ivóban. Hazamenet a részeg polgárt elfogta az álom, de különben az ital hatása alatt lábai is felmondták a szolgálatot. Több ízben megállt egy-egy fa mellett, de mert mindenáron az ágyban akarta tölteni az éjszakát, fogta magát és a templom térére tért. Alig tett azonban néhány lépést a sötétben, egy kutba zuhant. Segélykiáltásaira ugyan figyelmesek lettek a járó-kelők, de már mit sem tehettek érdekében, mert a szerencsétlen oly súlyos zúzódásokat szenvedett, hogy még az éjjeli órákban kiszvenvedett.

Asszonyháború a Gyürky-utcában. Hétfőn délelőtt óriási botrány volt a nyitrai Gyürky-utca 17. számú házban. Két asszony egymásnak támadt s oly éktelen zsi-vajt csaptak, hogy összefutottak a szomszédok. A szóharcnak nagy sokára lett vége. Valaki ugyanis rendőrrét akart menni, s ezt hallva az asszonyok, visszavonultak, állítólag csak rövid időre, mivel a házban napirenden vannak a hétfőihez hasonló jelenetek.

Megszökött a gazdája pénzével. Minarovic Pál nagysurányi kereskedő esütőtökön 818 koronával postára küldte segédjét sekkekkel, hogy a pénzt adja fel. A tapasztalatlan ifjú azonban ezt nem tette, hanem kerekelt oldott a 818 koronával. A esendőrség érsekújvárott lakó rokonánál kereste a rossz utra tért ifjút, de nem találta. A jelek arra következtetnek, hogy Amerika felé vette útját.

Letartóztatott szerszámtolvaj. Drimal József kőművesegéd a nyitrai munkástelep építkezésénél volt alkalmazva, de a munka nem igen volt inyére, fogta magát és másnap reggel elhagyta mesterét. Időközben azonban meggyőződött róla, hogy Teleky Gy. és Bárek Ferenc kollégáinak sokkal jobb szerszáma van, mint neki. Nagyon fájt a foga a szerszáma. Amit vasárnap reggel az építkezés mellett elhaladt, megszállta őt a gonosz lélek és eltökélte magában, ha török, ha szakad, birtokába kell jutnia a kitűnő dolgoknak. A telepen az időtjét kevesen tartózkodtak. Ez alkalmat felhasználva, az épülőfélben lévő ház ajtaját betörte és a nevezett kőművesek szerszámládáit elvitte, a nélkül, hogy valaki feltartóztatva volna őt útjában. Este a ládát felpakkolta a vonatra és Merőcére utazott. Teleky és Bárek hétfőn reggel munkába álltak, de hiába, szerszám nélkül mit sem csinálhattak. Tűvé tették az egész épületet, de szerszámládáiknak nem bírtak nyomára akadni. Az esetet bejelentették a pallérnak, ki a városházára utasította őket. A rendőrség vizsgálatot rendelt el. A rendőrök, midőn megtudták, hogy a ládák a Merőcére utazott Drimalnál vannak, táviratilag hívta fel az ottani esendőrséget, hogy a tolvajt tartóztassa le. Nagy volt Drimal József meglepetése, midőn útját állták a kakastollasok. Kezdetben tagadta a lopást, de később töredelmesen bevallotta szegénytelen tettét. A tolvajt a esendőrok hazatoloncolták, a szerszám hiány nélkül megkerült.

Egy általi méntelep áthelyezése.

A nagyatádi méntelep a közel jövőben át fogják helyezni. A nagy méntelep két részre osztják. Az egyik rész Nyitrára, a másik rész pedig hír szerint Székesfehérvárra kerül.

Eladó Nagytapolcsányban

a Bátor Stummer-úti 9. számú lakóház, mely három tágas szobából, konyhából, előszobából, kis pincéből, éléskamrából áll. A háznál kút és gyümölcsös konyhakert is van, valamint a villanyvilágítás is be van vezetve. Érdeklődőknek szívesen nyújt felvilágosítást a tulajdonos: *Paszitka Vilmos*, Nyitra Kálvária-út 17.

Irodalom.

A szabadkőművesség nemzeti veszedelme.

Huszár Károly röpirata.

Céltudatosan, sikeresen folyik a katolikus táborban a népfelvilágosító munka a *szabadkőművesség* ellen. A legutolsó katolikus nagygyűlésen hozott határozat értelmében az egész vonalon megkezdődött a védelmi harc és ma már a *közéleti problémák* egyik legizgatóbbja és legaktuálisabbja lett a *szabadkőművesség kérdése*. Nemcsak katolikusok, hanem vezető pozícióban lévő más vallású egyének is felvették a páholyok ellen a harcot.

Sajnos a közvélemény még mindig nincs eléggé tájékoztatva a dolgok valódi állásáról. Mivel a liberális sajtó írói is többnyire szabadkőművesek még a *Polónyi*, a *Tisza*, a *Kovács* Ernő kritikái sem jutnak el a publikumhoz. Azok tehát akik nem olvasnak eminenter *katolikus* lapokat még most sem tudják meg a valóságot a szabadkőművesekről. Ezen a hiányon akar segíteni *Huszár Károly* képviselő, — aki tulajdonképpen megindítója volt a páholyok elleni harcnak, — mikor a *szabadkőművességről való legfontosabb tudnivalókat egy rövid füzetbe foglalta össze*.

Ez a röpirat szinte nélkülözhetetlen mindazoknak, akik a páholyok ellen irnak, agitálnak. Dióhéjba szorítva megtalálható a füzetben minden lényeges dolog. Tiszta világos képet kapunk a hazai és külföldi szabadkőművesség számbeli erejéről. Megismerkedünk a szabadkőművesség keletkezésének történetével. A nemzetközi forradalmakkal. Szószertint megtaláljuk a szabadkőművesek fogalmát. Ezután a szabadkőműves lapokból és iratokból vett idézetekkel bizonyítja a szerző a szabadkőművesség államveszélyes, keresztényellenes, forradalmi, antidinasztikus voltát. Kiderül a szociáldemokrácia és a páholy szövetsége. Leleplezés számba megy, hogy a szabadkőművesség újabb *nemzetiségi páholyok* alakítására törekszik. A füzet szenzációja a *Hungaria-páholy* egyik határozata, amely ugyszólván a perdöntő adat a szabadkőművesség ellen. A Habsburg dinasztia és a trónörökös elleni mozgolódásukról is van szó a füzetben. Végül a páholyoknak a magyar törvényhozásra való illetéktelen befolyását bizonyítja a szerző. Pozitív adatokkal be van bizonyítva az is, hogy a szabadkőművesség élén egy *nemzetközi világ-iroda* áll.

Frappáns, találó, cáfolhatatlan argumentumok ezek a páholyok elleni harcban. Kár volna, ha ez a füzet csak néhány száz irodalmi ember íróasztalára kerülne. Katolikus egyesületek vezetőinek tömegesen kellene terjeszteni ezt a füzetet, ami annál könnyebb, mert a szerző a pénz előleges beküldése mellett ilyen rendeléseknél 40% árkedvezményt ad. Egyes füzet ára 1 korona.

Megrendelési cím: *Katolikus Népszövetség Budapest Ferenciek-tere 7. sz.*

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a n. é. közönség szíves figyelmét az intézetünknel létező

takarék biztosító

osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megélés esetén, a 15-ik év végén

1000 koronát

fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legcsekélyebb befizetés hetenkint egy korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. Részletes felvilágosítást az intézet nyújt.

Nyitrai Népbank részv.-társas. Üzletszerzők kerestetnek!

ISKOLAIDÉNY 1911/12

T. szülők és gyámok figyelmébe!

Leány- és fiú-fehérneműk.

Intézeti kelengyék. Iskolai és ünneplő ruhák. Harisnyák, kötények, cipők, kalapok sapkák, esernyők és takarók nagy választékban.

Az intézetekben szükséges összes fehérnemű cikkek olcsó és jó minőségben beszerezhetők ::

45. 24-0

Verebély Géza divatárúházában, Nyitrán.

Vajda J. butorkereskedő Nyitra, Pár-utca 22. sz.

Modern butorok jó minőségben legolcsóbban kaphatók nálam pontos kiszolgálás mellett. **BUTORAIM** száraz anyagból, kitűnő iparosok által legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig jó izléssel és a legnagyobb szakavatottsággal készülnek. **Nagy választék háló, ebédlő s szalon-szoba butorokban.**

Mindennemű réz-, nikkelt- és vasbutor, veranda és kerti butorok. Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések. Saját kárpitos műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és disztézi munkák szakszerűen és izléselesen állítatnak elő.

5. 22-30.

A nők legforróbb vágya szépnek lenni!

Ezt legkönnyebben érhetik el a **Hajós-féle ARADI „IBOLYA-CREME“** használatával. Meglepő gyorsan tünteti el **szeplőt, májfoltot, bőrvörösséget** és mindennemű más arctisztatlanságot. **Egy tégely ára 1 korona. Egy darab „Ibolya-creme“ szappan 70 fillér, egy doboz „Aradi Ibolya-Hölgypor“ 1 korona 20 fillér, egy üveg „Ibolya-tej“ ára 1.— korona.**

Kapható a készítőnél: **HAJÓS ARPÁD** gyógyszer-tárában Aradon és **KUBANYI ISTVÁN** úr drogeriájában Nyitrán, valamint az ország minden nagyobb gyógyszer-tárában, drogeriájában és továbbá illatszerek kereskedésében.

Vasuti menetrend

Érvényes 1911. május 1-től.

Nyitra—Érsekujvár. Nyitráról ind. 6:24, 7:37, 10:43, 12:49, 4:48, 10:40, Érsekujvárra érkezik. 7:37, 8:44, 11:46, 1:52, 6:00, 11:43.	Érsekujvár—Nyitra. Érsekujvárról ind. 4:16, 6:50, 9:52, 1:15, 4:49, 8:45, Nyitrára érkezik. 5:27, 8:00, 11:07, 2:21, 5:51, 9:51.
Nyitra—Ntapolcsány. Nyitráról ind. 5:42, 8:05, 11:42, 2:26, 5:56, 9:26, Ntapolcsányba érkezik. 7:14, 9:22, 1:10, 3:45, 7:20, 11:15.	Ntapolcsány—Nyitra. Ntapolcsányból indul 4:57, 5:52, 9:23, 10:57, 3:11, 6:20, 9:15, Nyitrára érkezik. 6:19, 7:20, 10:37, 12:19, 4:33, 9:02, 10:31.
Ntapolcsány—Németpróna. Ntapolcsányból ind. 7:21, 1:15, 7:24, Németprónára érkezik. 10:15, 4:04, 10:09.	Németpróna—Ntapolcsány. Németprónáról indul 3:25, 12:18, 6:01, Ntapolcsányba érkezik. 5:54, 2:56, 8:54.
Nyitra—Lipótvár. Nyitráról ind. 6:46, 9:05, 4:01, Lipótvárra érkezik. 7:54, 10:11, 5:18.	Lipótvár—Nyitra. Lipótvárról ind. 8:30, 11:13, 6:27, Nyitrára érkezik. 9:53, 12:40, 7:35.
Lipótvár—Kutti. Lipótvárról ind. 5:22, 11:17, Kuttiára érkezik. 11:31, 3:20.	Kutti—Lipótvár. Kuttiából ind. 7:10, 1:00, Lipótvárra érkezik. 10:21, 5:28.
Nyitra—Radosna. Nyitráról ind. 7:21, 12:41, 7:03, Radosnára érkezik. 9:04, 2:09, 8:36.	Radosna—Nyitra. Radosnáról ind. 4:36, 10:13, 3:01, Nyitrára érkezik. 6:31, 11:41, 4:43.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Birtok !!! eladás !!!

70 m. holdból álló szántóföldek úri lakházzal, szép gyümölcsös kerttel, futsz instructusszal együtt azonnal átvehető. Nyugalmasított tisztviselőknek igen ajánlható. :: Bővebbet STERN MIKSA tulajdonosnál Somorján. 122 4-7

WEIGL ANTAL PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZITŐ NYITRAN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimádákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

9. 31-52.

„KOLLARIT” bőrlemez a jelenkor legjobb tetőlemeze.

Egyedelárusító:
Bäck Márk és fiai
fakereskedők
Nyitra.

Állandó raktár aszfalt, kátránylemez s elszigetelőlemezből

63 22-39

Figyelem!

Megérkeztek:

Figyelem!

Friss lipói túró
Friss ementhali sajt
Friss gróji sajt
Friss szalámi (magyar)
Friss saláta olaj
Friss uborka ecetben
Friss borecet izletes
Friss ásványvizek

Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál,
finom zabori bor:
1 nagy üveg zamatos bor 45 kr.
1 nagy üveg zabor gyöngye 55 kr.
1 nagy üveg zabori rizling 60 kr.
1 nagy üveg zabori vörös 65 kr.
Üres palackok 5 kr.-ért visszavételnek.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos **NYITRÁN.**

83. 15-52

A nyitrai Iparbank áru- és gép-osztálya.

Van szerencsénk a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy az inézetünk által ujonnan létesített **áru- és gép-osztály** mintaraktárát folyó hó 15-én a Bottyán-utcával szemben (előbb: felső Guttman sörasarnok) megnyitottuk.

Ezen osztálynak létesítésével nemcsak vármegyénk gazdaközönségének velünk hasznos szolgálatot tenni, hanem a hazai ipar gyakorlati pártolásának nagy nemzeti gondolatát is előbbre vinni óhajtjuk.

A modern gazdasági gépek és eszközök iránt napról-napra fokozódó kíváncsiak, valamint a velünk összeköttetésben álló gazdaközönségnek azon óhaja, hogy összes mezőgazdasági gépszükeletük általunk nyerjen kielégítést, arra készítettek bennünket, hogy a legelső versenyképes hazai gépgyárakkal lépünk összeköttetésbe.

Géposztályunk a világ piacán első helyen álló

M. Kir. Államvasutak Gépgyárának gyártmányait hozza forgalomba.

Az említett gyár készítményei a tökéletesség legmagasabb fokán állanak és általánosan ismeretes, hogy azok a külföld hasonló gyártmányaival a versenyt minden tekintetben kiálják.

A gondos kivitelért és a gyártmányok megfelelő működéséért teljes szavatosságot vállalunk; géprészek, melyek egy éven belül anyaghiba folytán eltörnek, díjtalanul ujakkal lesznek kicserélve. Az általunk szállított gépeknek javítását szintén elvállaljuk.

A gépeket a legelőnyösebb árak és a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett áll módunkban szállítani.

Megvagyunk róla győződve, hogy a t. gazdaközönség ezen, áldozatokkal járó törekvésünket méltatva, állandó megrendeléseivel elősegíteni fogja hazánk gyáriparának fellendülését.

Kelt: Nyitrán, 1911. évi május hó 16-án.

98. 13-26.

Nyitrai Iparbank.